

تاریخ زیباشناسی

نویسنده: ووادیسواف تاتارکیویچ

مترجم: سیدجواد فندرسکی

جلد اول

سختی

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
زیباشناسی قدیم	۳۵
I. زیباشناسی دوران باستان	
۱. دوره باستان	۳۷
۲. مبانی شعر	۴۴
(الف). همسرایی	۴۴
(ب). موسیقی	۴۸
(ج). شعر	۵۳
۳. مبانی هنرهای تجسمی	۵۸
۴. پیش فرضهای رایج زیباشناختی در میان یونیان	۶۴
۵. زیباشناسی شاعران دوران باستان	۷۵
الف. متونی از هومر، هسیود و غزل سرایان دوران باستان	۸۶
الف. متونی از هومر، هسیود و غزل سرایان دوران باستان (متن اصلی)	۹۴
II. زیباشناسی دوره کلاسیک	
۱. دوره کلاسیک	۹۹
۲. ادبیات	۱۰۷

۳. هنرهای تجسمی.....	۱۱۳
ب. متونی از شاعران و هنرمندان کلاسیک	۱۳۶
ب. متونی از شاعران و هنرمندان کلاسیک (متن اصلی).....	۱۴۰
۴. زیباشناسی و فلسفه	۱۴۳
۵. زیباشناسی فیثاغورثی	۱۴۶
ج. متونی از فیثاغورثیان و هراکلیتوس	۱۵۸
ج. متونی از فیثاغورثیان و هراکلیتوس (متن اصلی).....	۱۶۳
ع. زیباشناسی دموکریتوس	۱۶۷
د. متونی از دموکریتوس.....	۱۷۵
د. متونی از دموکریتوس (متن اصلی).....	۱۷۹
۷. زیباشناسی سوفسطائیان و سقراط.....	۱۸۲
ه. متونی از سوفسطائیان و متن‌هایی درباره سقراط	۲۰۱
ه. متونی از سوفسطائیان و متن‌هایی درباره سقراط (متن اصلی).....	۲۱۰
۸. ارزیابی و جمع بندی زیباشناسی پیش از افلاطون	۲۱۷
۹. زیباشناسی افلاطون	۲۲۰
و. متونی از افلاطون.....	۲۵۰
و. متونی از افلاطون (متن اصلی).....	۲۶۴
۱۰. زیباشناسی ارسطو	۲۷۶
ز. متونی از ارسطو.....	۳۱۱
ز. متونی از ارسطو (متن اصلی)	۳۲۵
۱۱. پایان دوره کلاسیک.....	۳۳۶
III. زیباشناسی یونانی گرا	۳۳۹
۱. دوره یونانی گرایی.....	۳۳۹

۲. زیباشناسی در فلسفه یونانی گرا	۳۴۶
۳. زیباشناسی اپیکوریان.....	۳۵۲
ح. متونی از اپیکوریان	۳۶۰
ح. متونی از اپیکوریان (متن اصلی).....	۳۶۳
۴. زیباشناسی شکاکان.....	۳۶۵
ط. متونی از شکاکان	۳۷۳
ط. متونی از شکاکان (متن اصلی).....	۳۷۶
۵. زیباشناسی رواقیون	۳۷۸
ی. متونی از رواقیون	۳۹۶
ی. متونی از رواقیون (متن اصلی)	۴۰۴
۶. زیباشناسی سیسرو و التقاط‌گرایان	۴۱۱
ک. متونی از سیسرو	۴۲۴
ک. متونی از سیسرو (متن اصلی)	۴۳۶
۷. زیباشناسی موسیقی	۴۴۴
(الف). موسیقی یونانی گرا	۴۴۴
(ب). نظریه موسیقی	۴۴۸
ل. متونی درباره زیباشناسی موسیقی	۴۶۶
ل. متونی درباره زیباشناسی موسیقی (متن اصلی).....	۴۷۳
۸. زیباشناسی شعر	۴۷۹
(الف). شعر یونانی گرا.....	۴۷۹
(ب). فن شعر	۴۸۵
م. متونی درباره زیباشناسی شعر	۵۱۲
م. متونی درباره زیباشناسی شعر (متن اصلی).....	۵۲۷
۹. زیباشناسی خطابه	۵۳۹

۵۵۲	۱۰. زیباشناسی هنرهای تجسمی
۵۵۲	(الف). هنرهای تجسمی در دوران یونانی‌گرایی
۵۶۰	(ب). نظریه معماری
۵۸۰	ن. متونی درباره زیباشناسی معماری
۵۸۶	ن. متونی درباره زیباشناسی معماری (متن اصلی)
۵۹۱	(ج). نظریه نقاشی و مجسمه‌سازی
۶۱۷	س. متونی درباره زیباشناسی هنرهای تجسمی
۶۳۰	س. متونی درباره زیباشناسی هنرهای تجسمی (متن اصلی)
۶۴۰	۱۱. تقسیم‌بندی هنر
۶۵۶	ع. متونی درباره تقسیم‌بندی هنر
۶۶۱	ع. متونی درباره تقسیم‌بندی هنر (متن اصلی)
۶۶۵	۱۲. زیباشناسی فلوطین
۶۷۹	ف. متونی از فلوطین
۶۸۸	ف. متونی از فلوطین (متن اصلی)
۶۹۵	۱۳. ارزیابی زیباشناسی دوره باستان
۷۳۳	فهرست نام‌ها
۷۴۵	فهرست موضوعی

I. زیباشناسی دوره باستان

۱. دوره باستان

۱. **شرائط قبیله‌ای.** هنگامی که یونانیان، برای نخستین بار درباره زیباشناسی اندیشیدند، فرهنگشان دیگر دوره جوانی را طی نمی‌کرد، اما تاریخی بلند و پیچیده را پشت سر گذاشته بود. در سال ۲۰۰۰ پیش از میلاد، فرهنگ و هنر که بعد از پادشاه معروف مینوس (Minos) فرهنگ مینوسی (Minoan) نامیده شد، در جزیره کرت (Crete) شکوفا شده بود. سپس در بین سال‌های ۱۶۰۰ تا ۱۲۰۰ پیش از میلاد، توسط هلنی‌های نخستین (Hellenes-Proto) کسانی که از شمال در شبه جزیره بالکان وارد یونان شدند، فرهنگی نو و متفاوت شکل گرفت. مرکز فرهنگ و هنر نوی آنها که ویژگی‌های مینوسی‌ها را از جنوب و خصیصه‌هایی را از فرهنگ شمالی در کنار هم داشت، موکنای (Mycenae) بود که در شبه جزیره پلوپونزی (Peloponese) قرار گرفته بود. بنابراین به فرهنگ موکنایی (Mycenaeen) معروف شد. باشکوه‌ترین دوره این فرهنگ حول و حوش سال‌های ۱۴۰۰ پیش از میلاد شکل گرفت، اما در قرون ۱۳ و ۱۲ فرهنگشان به خاطر عدم توانایی دفاع از خویش در برابر هجوم قبایل شمالی رو به انحطاط رفت. مهاجمین قبایل دُریسی (Dorian)

بودند که سرزمینهای شمالی یونان را اشغال کرده و از ناحیه ایلیری‌ها (Illyrians) که از حوزه آبگیر دانوب سرازیر شده بودند، تحت فشار قرار داشتند. اقوام دُرِیسی شهر باشکوه موکنای را فتح و ویران کرده، قانون و فرهنگ خود را بنا نهادند.

دوره تاریخی فتح یونان توسط درِیسی‌ها در قرن ۱۲ تا ۵ پیش از میلاد به عنوان دوره «باستان» نامیده می‌شود. این دوره شامل دو مرحله است: در مرحله اول شیوه زندگی همچنان بدوی است، اما برعکس در مرحله دوم، از قرن ۷ تا آغاز قرن پنجم پیش از میلاد، بنیانهای فرهنگ یونانی، شامل دولت، دانش و هنر پایه‌گذاری می‌شود. در مرحله دوم رگه‌ها و آثار اندیشه زیباشناختی را می‌توان یافت.

بعد از غلبه دُرِیسی‌ها، یونان توسط قبایل مختلفی که یا قبل از تهاجم در آنجا زندگی می‌کردند و یا با مهاجمان وارد آنجا شدند، مورد سکونت قرار گرفته بود. قبایل بومی، به ویژه آیونی‌ها (Ionians) از شبه جزیره یونان کوچ کردند و در اطراف جزایر و در امتداد سواحل آسیای صغیر ساکن شدند. بنابراین سرزمین‌ها و شهرهای آیونی و دُرِیسی در یونان هم مرز بودند، اما خصلت و سرنوشت ساکنان آنها متفاوت بود. تفاوت بین دُرِیسی‌ها و آیونی‌ها نه تنها تفاوتی قومی و جغرافیایی بود، بلکه شامل اقتصاد، سیاست، ایدئولوژی و تفاوت‌های روحی می‌شد. دُرِیسی‌ها از دولتهای اشرافی (Aristocratic) حمایت کردند، در حالی که آیونی‌ها حکومت دمکراتیک بنا نهادند. اولی توسط سربازها اداره می‌شد، در حالی که اداره دومی را به زودی بازرگانان در اختیار گرفتند. دُرِیسی‌ها به سنت احترام می‌گذاشتند در حالی که آیونی‌ها علاقه‌مند به اشیا و فکرای نو بودند. به زودی، در میان یونانیان دو نوع فرهنگ که شامل فرهنگ دُرِیسی و آیونی بود، شکل گرفت. آیونی‌ها بیشتر از فرهنگ

موکنایی حمایت می‌کردند و تحت تاثیر فرهنگ کرتی و تمدنهای رو به رشد شرقی‌ای بودند که در مجاورتشان قرار داشتند. این دوگانگی موجود در فرهنگ یونانی به مدت قابل توجهی بر یونان حاکم بوده و در تاریخ آن قابل تشخیص است، به ویژه در تاریخ هنر و نظریه هنر. جستجوی قوانین هنری ثابت و اصول غیرقابل تغییر حاکم بر زیبایی، ناشی از سنت دُرِیسی است. در حالی که عشق به واقعیت و ادراک حسی از سنت آیونی بر می‌خیزد.

۲. شرایط جغرافیایی. فرهنگ یونانی با سرعتی شگفت‌انگیز و با شکوه تمام توسعه یافت. این تکامل دست کم تا حدودی براساس وجود شرائط طبیعی مساعد و مطلوب در سرزمینهایی که یونانیان ساکن شدند، قابل توضیح است. موقعیت جغرافیایی شبه جزیره و جزایر اطراف که خط ساحلی پر رونق و بنادری مناسب داشتند، و با دریایی آرام و ساکن محاط شده بودند، سفر، تجارت و بهره‌جویی از ثروت و دارایی کشورهای دیگر را میسر می‌ساخت. آب و هوایی سالم، گرم و خاکی حاصلخیز ایجاب می‌کرد که انرژی و توان افراد تماماً برای تنازع بقا و ارضا نیازهای انسانی اولیه به کار نرود، بلکه برای یادگیری، شعر و هنر نیز اختصاص یابد. از طرف دیگر، از آنجایی که حاصلخیزی و ثروتهای طبیعی تنها برای یونان و یونانی کافی بود، لذا آنان نمی‌توانستند که از تجملات بهره جویند یا انرژی موجود در کشور را از بین ببرند. توسعه موفقیت‌آمیز این کشور ناشی از نظام اجتماعی و سیاسی و به ویژه تقسیم آن به تعدادی از ایالت‌ها با شهرهای متعدد بود، شهرهایی که توسعه مراکز مختلف و متعدد زندگی، کار و فرهنگ را موجب می‌شدند.

ساختار منظم و هماهنگ چشم‌انداز یونان ممکن است تاثیر ویژه‌ای بر فرهنگ هنری آن داشته باشد. مسئله فوق ممکن است به این حقیقت کمک